

Sygn. akt III Ca 24/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Henryk Brzyżkiewicz

Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

SR (del.) Joanna Łukasińska-Kanty

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. B. i J. B.

przeciwko W. B.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt IV RC 305/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 3 w ten sposób, że:

a) **ustala, że w części dotyczącej powództwa P. B. koszty procesu ponosi powód P. B. w 50% (pięćdziesiąt procent), a pozwany w 50% (pięćdziesiąt procent), pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym w Rybniku;**

b) **ustala, że w części dotyczącej powództwa J. B. koszty procesu ponosi powód J. B. w 54% (pięćdziesiąt cztery procent), a pozwany w 46% (czterdzieści sześć procent), pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym w Rybniku;**

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda P. B. kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;

4. zasądza od pozwanego na rzecz powoda J. B. kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSR (del.) Joanna Łukasińska-Kanty SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 24/16

UZASADNIENIE

Powodowie P. B. i J. B. żądali zasądzenia na ich rzecz od pozwanego W. B. alimentów odpowiednio w kwotach po 800zł miesięcznie na rzecz każdego z nich w miejsce alimentów odpowiednio w kwotach po 300 zł i 250 zł zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. z dnia 28 10 2008r. w sprawie o sygn. akt II RC 1285/08 oraz zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając żądanie powodowi twierdzili, że ich potrzeby się zwiększyły od czasu zasądzenia ostatnich alimentów, wzrosły ich usprawiedliwione koszty utrzymania.

Pozwany W. B. wnosił o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na jego rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że jego sytuacja majątkowa nie pozwalała na podwyższenie dotychczasowych świadczeń. Wskazał między innymi na niekorzystną kondycję firm okołogórniczych oraz obniżające się zarobki. Zakwestionował częściowo koszty utrzymania małoletnich oraz podniósł, iż matka nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału zarobkowego.

Sąd Rejonowy w Rybniku w wyroku z dnia 20 10 2015r. zasądził od pozwanego na rzecz powodów alimenty w kwocie po 550 zł na każdego z nich, łącznie na obu 1 100 zł miesięcznie, poczynając od 01 04 2015r., płatne do 15-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki, do rąk matki małoletnich powodów J. F., w miejsce alimentów ustalonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek (...) w R. z dnia 28 10 2008r.; oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach procesu i nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w części zasądzającym alimenty.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia przywołał regulację art. 133 § 1 i art. 138 k.r.o. Stwierdził, że z uwagi na wiek małoletnich osobiste starania o wychowanie powodów są już znacząco ograniczone, zatem rodzice powinni przede wszystkim dołożyć starań o zabezpieczenie ich potrzeb materialnych. Możliwości zarobkowe pozwanego się polepszyły i są dwukrotnie wyższe niż możliwości matki małoletnich. Uznał, iż zgłaszane roszczenie, przy uwzględnieniu usprawiedliwionych potrzeb zobowiązanego jest zasadne do kwoty 1 100 zł. W pozostałym zakresie powództwo było zbyt wygórowane.

O rygorze natychmiastowej wykonalności Sąd orzekł na podstawie art. 333 § 1 k.p.c., a o kosztach postępowania na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 4 i § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy pranej udzielonej z urzędu. Ponadto na mocy art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 328 zł tytułem opłaty od której strona powodowa była zwolniona z mocy prawa.

Orzeczenie zaskarżył pozwany W. B. w części zasądzającej powództwo na rzecz powodów ponad kwotę 400 zł alimentów, w łącznej wysokości ponad 800 zł miesięcznie, także w części orzekającej o kosztach zastępstwa procesowego ponad kwotę 87,84 zł.

Wnosił o zmianę wyroku przez oddalenie powództwa ponad kwotę 400 zł miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich powodów i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 87,84 zł oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Zarzucał, że przy ferowaniu wyroku naruszono prawo materialne i procesowe, regulacje:

- art. 138 k.r.o. poprzez błędna jego wykładnię i przyjęcie, iż zasądzone od pozwanego na rzecz powodów kwoty alimentów leżą w zakresie możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego oraz są uzasadnione usprawiedliwionymi potrzebami powodów;

- art. 98 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, art. 100 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, art. § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy pranej udzielonej z urzędu poprzez jego błędne zastosowanie, a w konsekwencji błędne obciążenie pozwanego kosztami zastępstwa procesowego w sytuacji, gdy uległ on jedynie w 52% dochodzonego roszczenia.

W uzasadnieniu apelacji między innymi podnosił, że Sąd błędnie przyjął wielkość potrzeb małoletnich powodów oraz majątkowe i zarobkowe możliwości pozwanego. Podkreślił, iż w ostatnich 3 miesiącach jego wynagrodzenie było niższe, z uwagi na kiepską kondycję finansowa branży górniczej, ponadto pozwany prowadzi samodzielnie gospodarstwo domowe, co generuje znacznie większe koszty jego prowadzenia.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 20 04 2016r. **powodowie P. i J. B.** wnosili o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenia powodów przyjmując za podstawę prawną swego rozstrzygnięcia regulacje prawne zawarte w art. 138 k.r.o. w związku z art. 133 § 1 k.r.o. i art. 135 § 1 i § 2 k.r.o.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną w przeważającej części nie były kwestionowane w apelacji pozwanego (w części odnoszącej się do podstawy faktycznej orzeczenia apelacja kwestionuje głównie ustaloną wysokość potrzeb małoletnich).

Podniesiony w apelacji zarzut, że posiadane przez skarżącego możliwości zarobkowe nie pozwalają mu łożyć na rzecz powodów zasądzone alimenty tylko werbalnie odnosi się do postawy faktycznej powództwa.

Skarżący w istocie kwestionuje bowiem dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę prawną poczynionych ustaleń faktycznych i jako taki nie ma on wpływu na powyższą ocenę.

W niekwestionowanej części ustalenia faktyczne dotyczą faktów bezspornych pomiędzy stronami, bądź też mają swoją podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w tym zakresie jest logiczny i wzajemnie spójny, zaś informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają i jako takie są w pełni wiarygodne.

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, przede wszystkim z zeznań matki powodów wynika, iż koszty utrzymania P. wynoszą 1 280zł miesięcznie, a J. 1 200 zł miesięcznie. Sąd uznał, iż wskazane kwoty po pomniejszeniu o zarachowane na ich poczet koszty mieszkania nie są wygórowane i w całości adekwatne do usprawiedliwionych potrzeb małoletnich synów.

Sąd Odwoławczy na podstawie oświadczenia pozwanego ustalił, że pozwany ostatnich czterech miesięcy otrzymywał średnie miesięczne wynagrodzenie netto 2 200 zł oraz 400 zł w bonach żywnościowych.

Z tych też względów Sąd odwoławczy - z powyższą modyfikacją - przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego jest w zasadzie prawidłowa.

Ma ona oparcie w prawidłowo zastosowanych przepisach prawa wskazanych

w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i Sąd odwoławczy ocenę prawną Sądu pierwszej instancji w całości podziela i przyjmuje za własną (orzecz. SN z dn. 26 04 1935r. III C 473/34, ZB. Urz. 1935r. nr 12, poz. 496).

Pozwany jest ojcem powodów, którzy z powodu swego wieku nie są w stanie samodzielnie się utrzymywać i z mocy art. 133 § 1 k.r.o. ciąży na nim obowiązek ich alimentacji.

Ostatnie alimenty zostały ustalone w wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. z dnia 28 10 2008r. w sprawie o sygn. akt II RC 1285/08.

Od tego czasu do chwili wniesienia powództwa upłynął okres prawie 7 lat, a do wyrokowana prawie 8 lat i w tym czasie powodowie rozwinęli się fizycznie przez co zwiększyły się ich koszty utrzymania i tym samym nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu art. 138 k.r.o. uzasadniająca podwyższenie alimentów.

Małoletni mieszkają wspólnie z matką J. F., która zapewnia im mieszkanie i z uwagi na ich wiek realizuje swój obowiązek alimentacyjny przede wszystkim przez sprawowanie nad nimi pieczy oraz czynienie starań o ich wychowanie, przez co na pozwanym spoczywa obowiązek przyczyniania się do ponoszenia pozostałych kosztów ich utrzymania.

Zakres jego obowiązku wyznacza regulacja zawarta w art. 135 § 1 k.r.o., stosownie do której jest zobowiązany on łożyć środki utrzymania odpowiadające usprawiedliwionym potrzebom powodów i swoim możliwością zarobkowym.

Powód J. B. liczy 12 lat, a jego brat P. 17 lat. Są dziećmi zdrowymi, kontynuującymi naukę szkolną. Koszty ich wyżywienia wynoszą 1 000 zł miesięczne, ubrania 200-400 zł miesięcznie, środki czystości 140-200zł miesięczne, wydatki szkolne 140 zł miesięcznie oraz realizacja letniego i zimowego wypoczynku 320zł i te koszty pozostają zaliczone do niezbędnych kosztów utrzymania każdego z nich. Ponadto koszty P. B. zwiększone są o kwotę 80 zł związaną z wymianą soczewek.

Zatem ich aktualne koszty utrzymania wynoszą: J. około 1 040 zł, a P. około 1 120 zł, po pomniejszeniu o zarachowane na ich poczet przez Sąd pierwszej instancji koszty mieszkania w kwocie 160 zł.

Z informacji Konsorcjum (...) S.A. w M. wynika, iż średnie miesięczne wynagrodzenie pozwanego w okresie od 15 05 2015r. do 15 05 2016r. wyniosło 2 400 zł netto miesięcznie, a obecnie kształtuje się na poziomie 2 200 zł netto a jego faktyczne dochody - przy uwzględnieniu otrzymywanych bonów żywnościowych w wysokości po 400 zł miesięcznie - wynoszą 2.600zł miesięcznie.

Z tego wynagrodzenia zobowiązany jest ponosić koszty utrzymania mieszkania, które zamykają się kwotą około 600zł miesięcznie. Pozostałe koszty wyżywienia i utrzymania, wraz z kosztami zakupu paliwa wynoszą łącznie 680 zł.

Ferując zaskarżony wyrok Sąd Rejonowy w miejsce dotychczasowych alimentów zasądził od pozwanego na rzecz powodów alimenty w kwotach po 550zł miesięcznie na rzecz każdego powoda, tj. podwyższył je w stosunku do poprzednich alimentów o łączną kwotę 550 zł, która co należy podkreślić nie zaspokaja w pełni wskazanych powyżej - poza kosztami mieszkania - kosztów utrzymania małych (koszty te będzie zobowiązana ponosić ich matka J. F., która zarabia obecnie około 1 200 zł netto).

Łącznie zasądzone alimenty wynoszą obecnie 1 100zł i po ich potrąceniu

z uzyskiwanych przez pozwanego dochodów - we wskazanej powyżej wysokości – pozostaje mu na jego utrzymanie kwota 1 500zł, z której jest on w stanie się utrzymać, także po uwzględnieniu spłaty kredytu 332 zł, która na co słusznie wskazuje Sąd pierwszej instancji nie korzysta z pierwszeństwa przed obowiązkiem alimentacyjnym.

Znalazło to prawidłowe odzwierciedlenie w zaskarżonym wyroku i apelacja w tej części jako bezzasadna podlegała oddaleniu w oparciu o regulację art. 385 k.p.c.

Słusznie skarżący podnosi, iż Sąd pierwszej instancji ferując zaskarżone orzekając o kosztach zastępstwa procesowego, pomimo przyjęcia częściowego uwzględnienia powództwa i prawidłowego wyliczenia kosztów zastępstwa, błędnie zastosował regulację art. 98 § 1 k.p.c. oraz regulację art. § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy pranej udzielonej z urzędu.

Powodowie domagali się od pozwanego podwyższenia alimentów, powód P. B. z kwoty 300 zł do kwoty 800 zł, czyli podwyższenia alimentów o kwotę 500 zł, natomiast powód J. B. z kwoty 250 zł do kwoty 800 zł, czyli podwyższenia alimentów o kwotę 550 zł. Powództwo zostało uwzględnione w stosunku do obojga powodów do kwoty 550 zł.

W konsekwencji, powództwo P. B. zostało uwzględnione do kwoty 250 zł, wygrał proces w 50%, a powództwo J. B. także do kwoty 250 zł, zatem wygrał proces w 54%.

Dlatego słusznie zażalenia zarzuca, że rozliczenie poniesionych przez strony kosztów procesu powinno nastąpić przy zastosowaniu przewidzianej w art. 100 zd. 1 k.p.c. zasady ich stosunkowego rozdzielenia.

Nie znalazło to prawidłowego odzwierciedlenia w zaskarżonym wyroku

i w tej części apelacja była uzasadniona, co w oparciu o regulację art. 386 § 1 k.p.c. prowadziło do zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu

Reasumując z podanych powyżej względów zaskarżone wyrok jest w części wadliwy i dlatego apelację pozwanego w części uwzględniono zmieniając zaskarżony wyrok w sposób wskazany w sentencji w oparciu o regulację art. 386 § 1 k.p.c., a w pozostałym zakresie apelację jako bezzasadną oddalono stosując regulację art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosując regulację art. 100 zd. 1 k.p.c. i art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. i § 13 ust. 1 pkt 1 i § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348, z późniejszymi zmianami) biorąc pod uwagę, iż pozwany uległa w części w postępowaniu odwoławczym i powinien zwrócić powodom poniesione przez nich w tym postępowaniu koszty zastępstwa procesowego przez fachowego pełnomocnika

SSR (del.) Joanna Łukasińska-Kanty SSO Henryk Brzykiewicz SSO Leszek Dąbek